БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 44 (7074)
ФЕВРАЛИИН 22
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдөөгэй интеллигенциин хүсые хүсэдөөр хэрэглэхэ

Хүндэ индустриие хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан амжалтануудтаа түшэглэн арадай хэрэглэлэй эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын зохёоһон үргэн ехэ программые манай арад амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Саг үргэлжэ ургажа байгаа арад зоной хэрэглэмжэнүүдые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин эрилтэнүүдые хангахын тулада ойрын таба-зургаан жэл соо орооһо тарялангай жэл бүриин суглуулбари арба миллиард пүүд хүргэхэ, малажалай гол продуктнуудай үйлэдбэрилгэ хоёр-хоёр үлүүтэй дахин ехэ болгохо зорилго КПСС-эй Центральна Комитедэй январска Пленум табиһан байна.

Бүгэдэарадай энэ шухалын шухала зорилгые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ хүдөө нютагуудта ажалладаг оломиллион арадай интеллигенци угаа ехэ үүргэтэй.

Үг гарбалаараа хүдэлмэришэд болон таряашадтай нягта холбоотой манай интеллигенци ажалшан олониитын аша туһада үнэн сэхээр алба хэжэ байдагаа үдэр бүхэнэйнгөө патриотическа ажалаар гэршэлэн харуулна.

Колхоз, совхозуудай ажахын бэхижэхэтэй, хүдөөгэй арад зоной соёл культурын һалбаран хүгжэхэтэй хамта, хүдөөдэ хүдэлмэрилдэг интеллигенциин тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой ёһоор ороной колхозуудта хүдэлмэрилхэеэ 120 мянга тухай мэргэжэлтэд: зоотехнигүүд болон агрономууд эльгээгдээд, хүдэлжэ байна.

Союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын дэрые бүхы арадтаяа хамта советскэ арадай интеллигенци угаа ехэ ажалай, политическэ дэбжэлтын ороон байдалда, баяр баясхалантайгаар угтажа байна.

Мүнөөнэй томо тосхон бүхэндэ арба-хорин багшанартай долоон жэлэй гү, али дунда һургуули, медицинскэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэдэн хүдэлмэрилэгшэд, агроном, зоотехник, хүдөө ажахын машинануудай механик болон бусад тусхай дунда ба дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэд бии болонхой. Энэ хадаа хүдөө нютагуудта культурно-гэгээрэлэй болон политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха ехэ хүсэн болоно. Нютагуудтахи партийна эхин организацинууд энэ ехэ культурна хүсэндэ түшэглэдэг байна.

Байкало-Кударын аймагай Корсаковка, Яруунын аймагай Комсомольско, Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулинуудай багшанар, Мухаршэбэрэй Никольско, Торийн аймагай Жултура, Түнхэнэй аймагай Тоора тосхонуудай интеллигенци олониитын дунда научно-гэгээрэлэй, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа улад зондоо хүндэтэй болонхой. Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлэй хүдэлмэридэ тус эндэхи багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хамтадаа 24 хүн хабаадалсана. Тэдэнэр естественно-научна, общественно-политическэ, литература болон искусствын асуудалнуудаар элидхэл болон лекцинүүдые олоор уншана. Һунгуулиин кампаниин эхилһэнһээ хойшо Советскэ Конституци тухай, советскэ һунгуулиин системэ тухай, Советскэ правительствын, Коммунистическэ партиин гадаадын политика тухай элидхэлнүүд уншагдана. Мүн Байкало-Кударын аймагай Корсаковка дунда һургуулиин багшанар нүхэд Алаев, Николаев, Комендаков болон бусад уласхоорондын ба естественно-научна асуудалнуудаар лекци, элидхэлнүүдые уншажа, колхозуудай фермэ, гүүртэнүүдээр ябажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байдаг. Эндэхи хүдөөгэй клуб болон библиотекэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Һурагшадай хүсөөр эмхидхэгдэһэн уранһайханай самодеятельностиин кружок колхозниигуудта зүжэг наада харуулжа байдаг.

Корсаковска һургуулиин багшанар мүнөө үедэ партиин ЦК-гэй январска Пленумэй, ССР Союзай Верховно Соведэй 2-дохи сессиин шиидхэбэринүүдтэй колхозниигуудые танилсуулжа, тэдэнэй эдэбхи хэшээлые бадаруулжа байна.

Зүгөөр, нютаг бүхэндэ интеллигенци нимэ һайнаар хүдэлмэрилнэ гэхын аргагүй. Сэлэнгын аймагай Поворот тосхондо долоон жэлэй һургуули, медпункт бии юм. Гэбэшье, эндэхи багшанар, МТС-эй мэргэжэлтэд ажалшадай дунда идейно-хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулгада һулаар хабаадана. Мүн нимэрхүү баримтанууд Кабанскын, Торийн, Бичурын аймагуудта үзэгдэнэ.

Нютагуудтахи партийна эхин организацинууд болон партиин айкомууд, тэдэнэй инструкторска группанууд хүдөөгэй интеллигенциин хүсые зүбөөр эмхидхэжэ, арад зоной дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ болон научно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине эрид һайжаруулха зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдые ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулха ябадал мүнөө үедэ тон шухала болоод байна. Манай социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ, ажалшадай ажана байдалые улам һайжаруулгада эдэ түүхэтэ тогтоолнууд угаа ехэ удхашанартай. Энээниие колхозниигуудта, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ ойлгуулха гээшэ агитатор, элидхэлшэ, лектор бүхэнэй арюун нангин уялга болоно.

Ажалшадые ниитын зөөридэ, ажал хүдэлмэридөө коммунистическээр, ниитынгээ уялгануудта үнэн сэхээр хандадаг болгохо, зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэһэн капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха хэрэгтэ советскэ интеллигенциин үүргэнь тон ехэ.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын халуун анхаралаар хүреэлэгдэһэн советскэ интеллигенци арадтаа үнэн сэхээр алба хэжэ, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ бүхы хаба шадалаа элсүүлхэ байһаниинь лабтай.

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан дүүрэбэ

Областной партийна организациин эдэбхитэдэй суглаан Улан-Удэ городто, февралиин 20-ной үглөөгүүр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн байна.

«КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй дүнгүүд ба областной партийна организациин зорилгонууд» гэһэн партиин обкомой секретарь А. У. Хахаловай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө.

Түрүүлэн үгэ хэлэһэн партиин Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Семенов** аймагайнгаа колхозуудай доторойарга боломжонуудые элирүүлэн, 1955—1960 онуудта малажалай талаар ямар амжалтын туйлагдажа болохо байһые харуулба. Хониһоо нооһо абалга 5 жэлэй эсэстэ 4 дахин, һү абалга — 3 дахин шахуу ехэ болохоор хараалагдана.

Удаань Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Санжитов**, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Болсохоев**, республикын Хүдөө ажахын министр нүхэр **Лобсанов**, Кабанскын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Кожевин**, Сэлэнгын аймагай 18-дахи партсъездын нэрэмжэтэ колхозой сологоо луговод нүхэр **Батышев**, КПСС-эй Иволгын айкомой секретарь нүхэр **Эрдынеев**, Үшөөтэйн МТС-эй директор нүхэр **Петинов**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Безюкин**, Боргойн хонинной совхозой директор нүхэр **Мельников**, Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр **Шишмарев**, Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Большаков**, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Мельничук**, Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Шанюшкин**, КПСС-эй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр **Зонхоев**, Зооветинститудай директорэй орлогшо нүхэр **Балков**, Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр **Сультимова** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Эдэбхитэдэй суглаан дээрэ хамта 26 хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэр бултадаа КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые ехээр һайшаажа, тэрэниие бэелүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байһанаа мэдүүлбэ. Тэрэнэй һүүлээр элидхэлшэ нүхэр **Хахалов** түгэсхэлэй үгэ хэлэһэн байна.

Суглаан дээрэ зохихо тогтоол баталан абтаа.

Энээгээр областной партийна эдэбхитэдэй суглаан дүүрэһэн байна.

Хэблэлнүүд болон полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн дээрэ

Хэблэлнүүд болон полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөн Москвада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

СССР-эй Наукануудай академиин хэблэлэй директор А. Морозов февралиин 17-ной пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ. СССР-тэ научно-шэнжэлэлгын ехээр дэлгэрһэн дээрэһээ научно-литературые түргэнөөр хэблэхэ шухала болоод байна. Тиихэтэй хамта, научна ном бүхэниие хэблэн гаргалга ехээр унжагайрна. Номые түргэнөөр хэблэн гаргахын тула авторнуудта ехэ эрилтэ хэхэ, редакционно бүхы хүдэлмэринүүдые һайнаар эмхидхэхэ шухала. Полиграфическа үйлэдбэридэ шэнэ техникые нэбтэрүүлхэ гээшэ зайлашагүй шухала зорилго болоно.

Эдир уншагшадта зорюулагдан Советскэ Союзда олон тоото ном хэблэгдэнэ. Хүүгэдэй литературын гүрэнэй хэблэл жэл соо 80 миллион гаран хэһэг ном хэблэн гаргана. Тиибэшье тус хэблэл эдир уншагшадай эрилтые хангажа үшөөл үрьдинэгүй гэжэ Детгизэй директор К. Пискунов мэдүүлээ.

М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ номой Харьковска типографиин хэблэгшэ П. Седых хүдэлмэриингөө дүй дуршэл тухай хөөрэжэ үгөө. Промышленна предприятинуудһаа типографинуудта шанар муутай шэрэ болон саарһануудай ерэдэг тухай нүхэр Седых онсо тэмдэглээ.

Гадаадын литературын хэблэлэй директор П. Чувиков, Свердловско областной хэблэлэй главна редактор Б. Крупаткин, Латвийска ССР-эй культурын министерствын главиздадай начальник Я. Путнынь, Казахска ССР-эй культурын министр Х. Байгалиев, Узбекскэ ССР-эй культурын министр А. Кучкарев гэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо В. М. Молотов зүблөөндэ хабаадагшад аар халуунаар угтагдан заседани дээрэ ехэ үгэ хэлээ.

**

Хэблэлнүүд болон полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бухэсоюзна зүблөөндэ ерээшэд февралиин 18-да секционно хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

**

Хэблэлнүүд болон полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй зургаан үдэр соо үргэлжэлһэн Бухэсоюзна зүблөөн февралиин 19-дэ хүдэлмэреэ дүүргээ. Тэрээндэ хэблэлнүүд болон полиграфическа предприятинуудай, полиграфическа промышленностьда материалнууд ба түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргажа байһан элдэб промышленна министерствонүүдэй түлөөлэгшэд, уранзураашад, уранзохёолшод, ном наймаалгын ба библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаһан, мүн арадай демократиин хэдэ хэдэн оронуудһаа делегацинууд байлсаһан байна.

СССР-тэ ном хэблэлгын байдал ба хүгжэлтын хараа тухай, номуудые культурнаар хэблэн гаргаха тухай, саарһа болон полиграфическа түхеэрэлгые ехээр гаргаха тухай, хэблэлнүүд болон полиграфическа предприятинуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ тухай асуудалнууд зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдээ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгын, мүн секцинүүдэй заседанинуудай болохо үедэ зүблөөндэ хабаадагшад СССР-эй Культурын министерствын, тэрэнэй главна управлениинүүдэй, хэблэлнүүд болон типографинуудай хүдэлмэри тушаа нилээд олон шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэээ. Саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленностиин, машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын, химическэ промышленностиин министерствонүүдэй, СССР-эй үргэн хэрэглэлэй товарнуудай промышленностиин министерствын ажал-ябуулга мүн лэ шүүмжэлэлдэ ороо. Олон тоото үнэтэ дурадхалнууд оруулагдаа. Хэрбээ тэдэ дурадхалнуудые бэелүүлээд байбал хэблэлэй хэрэгтэ бии байһан дутагдалнуудые гансашье усадхалгада бэшэ, мүн хэблэлнүүдэй хүдэлмэриин юрэнхы хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, номуудай тематика болон удхые, тэдэ номуудай гоёолгые һайжаруулгада туһалха байна.

СССР-эй Культурын министр Г. Ф. Александровой түгэсхэлэй үгэ хэлэһэнэй удаа зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан КПСС-эй ЦК-гэй секретарь П. Н. Поспелов үгэ хэлээ.

Хэблэлнүүдэй, полиграфиин, ном наймаалгын, саарһанай, машина бүтээлгын, химическэ ба текстильнэ промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан хандалга нэгэн дуугаар баталан абтаа.

(ТАСС).

Республикын колхозуудта үнеэдһээ һү һаалгаар гүрэнэй түсэб дүүргэлгын ябаса тухай

1954 оной октябриин 1-һээ 1955 оной февралиин 1 хүрэтэр 4 һарын дүнгүүд

Эзэлһэн һуури	МТС-үүд	Үнеэн бүриһөө һү һаалга (литрээр)	һү һаалгын жэлэй түсэбэй дүүргэлтын процент
1.	Итанцын	202	22,4
2.	Сэлэнгын	177	21,6
3.	Сүхын	166	20,3
4.	Е-Куналейн	167	19,8
5.	Селендумын	130	18,8
6.	Тарбагатайн	149	18,3
7.	Хамнигадайн	119	18,2
8.	Иволгын	158	18,1
9.	Б.-Куналейн	114	15,8
10.	Үшөөтэйн	82	15,7
11.	Куйтунска	86	15,6
12.	О.-Ключевскойн	114	15,2
13.	Эгэтын	91	15,1
14.	Хоринн	83	14,6
15.	Хэжэнгын	71	14,2
16.	Саянтын	108	14,1
17.	Кабанскын	111	13,9
18.	Темлюйскэ	109	13,6
19.	Цагаан-Усанай	83	13,[illegible]
20.	Баргажанай	75	13,6
21.	Пограничина	78	12,0
22.	Бичурын	84	11,6
23.	Торийн	55	11,0
24.	Чесанын	50	10,0
25.	Закаменай	40	10,0
26.	Хонхолойн	64	8,9
	Республика дотор бүхы дээрээ	86	14,3

Бусад МТС-үүдһээ мэдээн ороогүй.

Дээшэлүүлһэн уялгануудые абана

ССР Союзай Верховно Соведэй II сессиин тогтоолнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд Кударын аймагай бүхы колхозуудта болон МТС-үүдтэ үнгэргэгдэбэ.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын гадаадын политикые нэгэн дуугаар һайшаагаад, суглаанда үгэ хэлэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана, Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын тулада эршэмтэйгээр ажаллахаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Ехэ Кударын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз нёдондо жэл 3 га кукуруза тариһан байгаа. Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолтой, мүн СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа 1955 ондо 100 га дээрэ кукуруза тариха, гектар бүхэнһөөнь 300 центнер ногоон тэжээл абаха, тэжээлэй тыква 2 га дээрэ тарижа гектар бүхэнһөөнь 300 центнер ургаса хуряаха, 1000 тонно силосэй багтаха 8 хахад башни бариха уялга абаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад өөһэдынгөө хүсөөр 100—100 тонно силосэй багтаха 2 хахад башни шулуугаар бариха уялга абаа.

Кударын аймагай колхозуудта дунда зэргээр 1954 ондо үнеэн бүриһөө 610 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 900 литрһээ бага бэшые һаахабди гэһэн уялгануудые колхозуудай һаалишад митингнүүд дээрэ абаад, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө, үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлжэ, һү ехээр һаахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

И. Ключеров.

ДОСААФ — Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой эдэбхитэй туһалагша мүн

Советскэ Арми, Далайн-Сэрэгэй Флодой 37 жэлэй ойе советскэ арад тэмдэглэхээр бэлэдхэжэ байна. СССР-эй ДОСААФ-эй Центральна Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Советскэ Союзай Герой авиациин генерал-лейтенант Н. П. Каманин ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдээсээ:

—Бүхы советскэ арад СССР-эй обороно хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ саг үргэлжэ ехэ анхарал хандуулдаг юм. Өөрынгөө Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хүсэ шадалые бүри ехээр бэхижүүлгэдэ манай ороной ажалшад юушье гамнадаггүй юм, тэдэнэр социализмын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ туйлалтануудые хэзээдэшье хамгаалхаар бэлэн байна.

Арми, Авиаци болон Флодто туһалха һайндуранай Бүхэсоюзна обществын ажал-ябуулгада советскэ хүнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаададаг ушар тэдэнэрэй патриотическа һанал хүсэлые гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Советскэ патриодууд ДОСААФ-эй зэргэдэ оролсоод, кружогууд болон курсануудта, спортивна командануудта, клубууд болон һургуулинуудта һуралсана.

Обществын эхин организацинуудта буудалгын спорт ехээр эрхилэгдэдэг болоо. 1954 ондо болоһон олон хүнэй хабаадалгатай мүрысөөнүүдтэ ДОСААФ-эй олон зуу мянган гэшүүд хабаадалсаа. Энэ үе соо обществын Бүхэсоюзна 28 шэнэ рекорд байгуулагдаһан, ДОСААФ-эй олон мянган гэшүүд буудалгын нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи разрядуудтай болоһон байна.

ДОСААФ-эй организацинуудта автомотоспорт ехээр хүгжөөгдэнэ. Спортивна командануд болон клубуудта үнгэрэгшэ жэлдэ оломянган хүн хабаадалсаа. Олон зуун хүн мотоциклетнэ болон автомобильна спортоор тогтоогдоһон нормо тушаагаа.

Радиодо дурладаг оломянган хүн ороной городууд болон тосхонуудта эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Радиодо дурлагшадта зорюулагдажа Бүхэсоюзна болон нютагай элдэб мүрысөөнүүд, конкурснууд болон радиовыставкэнүүд жэл бүри эмхидхэгдэнэ.

Богони волна дээрэ хүдэлмэрилдэг радиодо дурлагшад үнгэрэгшэ жэлдэ спортивна эрхим амжалта туйлаа. Радиодо дурлагша Леонид Лабутин (Москва) СССР-эй ДОСААФ-эй чемпионой нэрэзэргэдэ дурбэдэхеэ хүртэбэ.

Далайда болон уһанда тамаралгын спортоор һайн амжалта туйлагдаа. Элдэб кружогуудта, далайн клубууд болон һуралсалай центрнүүдтэ олон зуу мянган хүбүүд басагад һуралсана. Тэдэнэр далайда тамаралгын хэрэгые шудалдаг, корабльнуудай модельнуудые бүтээдэг, тамаржа, шлюпкаар ябажа һурадаг юм.

Авиационно спорт залуушуулай дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Город болон деревнинүүдэй залуу патриодууд аэроклубууд болон планерна станцинуудта самолёдой, планерай, парашюдай байгуулалтые шудална. Тэдэнэр нидэжэ, парашюдаар буужа һурана. ДОСААФ-эй планеристнууд гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ СССР-эй 14 шэнэ рекорд байгуулаа.

Радистнууд болон операторнуудай уласхоорондын мүрысөөн, мотоциклетнэ спортоор урилдаан амжалтатайгаар үнгэрөө. Тэдэ мүрысөөнүүдтэ ДОСААФ-эйхид түрүүшын бүхы һууринуудые эзэлээ. ДОСААФ-эй гэшүүн, спортын габьяата мастер И. Федчишин парашютна спортоор дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ 1954 оной чемпионой нэрэзэргэ олоо.

Арад зоной дунда сэрэгэй техническэ эрдэм дэлгэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. ДОСААФ-эй организацинуудта 1954 ондо миллион гаран элидхэл, лекци болон хөөрэлдөөнүүд болоо.

Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 37 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эдэ үдэрнүүдтэ манай ороной городууд болон тосхонуудта буудалгын, мотоцикледээр, автомобиляар, морёор урилдаалгын мүрысөөнүүд боложо байна.

(ТАСС).

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд (зүүн гар һаа) — Бичурын МТС-эй тракторна бригадын бригадир Я. А. Утенков, КПСС-эй Улан-Удын Городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Е. Л. Магунов, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй директор Л. Ц. Цыренов, БМАССР-эй Худалдаа наймаанай министр В. С. Данилов

1955 оной февралиин 27-до РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Совед үүдтэ болон нютагай Совед үүдтэ һунгаха һунгалтын үдэр

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосуудаа үгэе!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадууд (зүүн гарһаа): Баунтын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой агнууриин бригадын бригадир **Д. И. Басаулов,** БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо **Н. И. Борисов,** Закаменай аймагай «Победа» колхозой һаалишан **Х. Д. Абидуева,** КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь **П. Е. Ножкин.**

Эрхим һаалишадай нэгэн

Ханда-Доржиевна Абидуева 1917 ондо Закаменай аймагай Ехэ-Цакир гэжэ нютагта үгытэй таряашанай бүлэдэ түрөө һэн.

Нүхэр Абидуева 1930 ондо колхозой эмхидхэгдэһэнһээ эхилээд, 1941 он болотор колхозойнгоо таряанажалай бригадада хүдэлмэришөөр, хокомынь звеньеводоор ажаллаһан байна.

1941 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэтэй хамта, «Боевик» колхозой правлени ба партийна эхин организаци эрхим хүнүүдээ колхозой ажалай тон харюусалгатай участогуудта эльгээгээ һэн. Тиин Ханда Доржиевна колхозой моридые адуулагшаар томилогдобо. Моридые адуулхадаа нүхэр Абидуева ажалай эрхим жэшээ харуулаа. Адуулһан моридынь хододоо тобир тарган, хүсэ шадал һайнтай байжа, колхоздо хабарай тариилгын үедэ гү, али бусад ажал дээрэ ехэ туһатай байдаг байгаа. Энэ ажалда Ханда Доржиевна 12 жэл таһалгаряагүй эрхим һайнаар хүдэлмэрилөө.

1953 ондо «Боевик» колхоз дүтынгөө «Улаан малшан» колхозтой хамтаржа, томодхогдоһон «Победа» колхоз болоо һэн.

Томодхогдоһон колхоздо Ханда Доржиевна бүри һайнаар ажаллажа эхилээ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гарамсаар нүхэр Абидуева намайе малажалай эгээл гээгдэнги участогта эльгээгыт гэжэ колхозойнгоо правлени ба партийна эхин организацида хандаһан байгаа. Тиин нүхэр Абидуева эгээл гээгдэнги, Бэлшэр гэжэ нютагтахи малай гүүртэдэ 1953 оной октябрь һарада һаалишаар эльгээгдээ һэн. Тэрэ сагһаа эхилээд мүнөө хүрэтэр нүхэр Абидуева энэ ажалдаа эрхимээр хүдэлжэ байна. Һаалишан болоһонһоо хойшо Ханда Доржиевна хамтын малажал хүгжөөлгөөр дүй дүршэл ехэтэй болоо. Нёдондо өөртөө даалгагдаһан нютагай үүлтэрэй 14 үнеэнһээ 14 тугал абажа, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 876 литр һү һааагаа. Мүнөө октябрь һараһаа хойшо 4 һарын туршада үнеэн бүриһөө 400-гаад литр һү һаажа колхоздоо тушаагаа.

Нүхэр Абидуевае жэшээтэ малша гэжэ аймагай ажалшад мэдэхэ болоо: 1954 оной ноябрь соо болоһон аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ Ханда Доржиевна хабаадаа.

Ханда Доржиевна ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Нүхэр Абидуева колхозой правлениин гэшүүнээр гурба дахин һунгагдаһан байна. Колхозой правлени, партийна эхин организаци нүхэр Абидуевагай үрэ ехэтэ ажалые тэмдэглэжэ, хэдэн дахин баясхалан хүргэһэн, шагнаһан байна. Үнэн сэхээр ажалладаг, эрхим малша нүхэр Х. Д. Абидуева һунгуулиин 58-дахи округһоо республикын дээдэ органой депутатта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Д. Шагдуров.

Этигэмжэтэ нюурай үгэ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутатта һунгуулиин 94-дэхи Доодо Ториин округһоо дэбжүүлэгдэһэн кандидат Юмжир Цыденжаповна Буянтуевагай этигэмжэтэ нюурынь Доржи Лубсанович Лубсанов юм.

Нүхэр Лубсанов этигэмжэтэ нюурай уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

...Агитпункт соо хүн зон олон. Тэдэнэр өөһэдынгөө дэбжүүлһэн, депутатта кандидат Юмжир Буянтуевагай ажабайдал тухай дуулахаяа, һүүлшын һонинуудтай танилсахаяа суглараа.

Уданшьегүй, суглаа нээһэнэй һүүлээр, Доржи Лубсанович трибунада гаража, депутатта кандидадай ажабайдал болон ажал-ябуулгатай һунгагшадаа танилсуулна:

—Нүхэр Буянтуева 1953 он болотор таряанажалай бригадануудта хүдэлмэрилжэ, шэн зоригто ажалай эрхим жэшээ харуулаа. Энэ жэлдэ һаалишан болоһон байна. Тиин 1954 ондо нүхэр Буянтуева өөрынгөө даадаг 11 үнеэнһээ 11 тугал абажа түлжүүлэн тэнжээһэн, һаамхай үнеэн бүриһөө ехэ һү һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ аймаг дотороо түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн байна,—гэхэдэнь сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Һүүлээрнь үгэ хэлэһэн нүхэд Юмжир Цыденжаповнагай түлөө голосуудаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэхэ байһанаа мэдүүлбэ.

С. Табдаев.

Хэжэнгынхид кандидадтаяа уулзаба

Февралиин 15-най үдэр Хэжэнгын аймагай Культурын байшанда олон тоото һунгагшадай хабаадалгатай суглаан боложо, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидат КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь Григорий Игнатьевич Климов тэндэхид уулзаба.

КПСС-эй Хэжэнгын айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. А. Балханов уулзалгын суглаа нээгээд, этигэмжэтэ нюур нүхэр Золтоевто үгэ үгтэбэ.

Һунгуулиин Забайкальска 744-дэхи округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн КПСС-эй обкомой секретарь Григорий Игнатьевич Климов тухай нүхэр Золтоев дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэ зуураа, һунгагшадые Григорий Игнатьевичын ажал-ябуулгатай танилсуулаа.

Удаалан Хэжэнгын МТС-эй механизатор нүхэр Гордеев, Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Махатова, колхозуудай зүгһөө нүхэд Абидуев, Очиров гэгшэд, КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Балханов болон бусад үгэ хэлэжэ, нүхэр Климовэй ажал-ябуулга тухай, арад зоной хэрэгтэ тэрэнэй бүхы хүсэ шадалаа үгэдэг тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээд, февралиин 27-ной үдэр голосуудаа нэгэн хүн шэнгеэр үгэхыень һунгагшадые уряалбад.

Һүүлээрнь депутатта кандидат нүхэр Климов харюугай үгэ хэлэхэдээ, тэрээндэ һунгагшадай үзүүлһэн найдабариин түлөө гүнзэгы баясхалан хүргөөд, Коммунистическэ партиин заабарине саашадаашье үнэн сэхээр бэелүүлжэ, коммунизм байгуулгын хэрэгтэ эсэшэ сусашагүйгөөр оролдохо байһанаа мэдүүлбэ.

Н. Намсараев.

СУУТА АНГУУШАН

Наран гаража, хабтайн нэмжыһэн хангай тайга, хабсагай уулануудые гэрэлтүүлнэ. Энэ эртэ үглөөгүүр Усой голые зубшан, хада уула махажа нэгэ залуухан хүн ябана. Энэ хүн арһаар угалзатуулжа гоёон оёһон гуталтай, хүбэнтэй оодохон дэгэлтэй, хэрмэнэй арһан малгай үмдэнхэй. Дүрбэн зүг шэгые хёрхоор гэтэн харана, юумын һард-тард гэхые абяархан шагнана. Буугаа шангаар адхаад һэмээхэнээр гэшхэлнэ. Ангууша хүн гэжэ абаһаар мэдэхээр. Энэ хэн гээшэб? Энэ хадаа Баунтын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой агнуурин бригадын бригадир—суута ангууша Дуванча Басаулов гээшэ.

Хүдэр бэетэй, хурса нюдэтэй энэ хүн хадаа эвенкнүүдэй үльгэр тууожада хэлэгдэдэг баатар мэтээр үзэгдэнэ. Ангай мүр мүрлэн, «арбан» зүгые ажаглан, хараһан ангаа алдангүй баряад манай Дуванча ябадаг юм гэжэ нютагаархиниинь хэлсэдэг. Томо кошкын мүртэл адли энэ мүр хадаа шэлүүһэнэй мүр, энэ байгааша хадаа мэнэ һаяхан гараһан баабгайн мүр гэхэ мэтээр ой тайгын элдэб зүйһэнэй ангуудай мүрнүүдые бэлхэнээр ангууша Басаулов илгаруулна. Багахан ан — хэрмэн хадаа Дуванчые илангаяа һонирхуулдаг, юуб гэхэдэ, хэрмэнэй арһан үнэтэйгээр сэгнэгдэдэг. Хэрмэн Баунтын ангуушадта агнуурин гол ан болоно.

...Гэнтэ нохойн хусаха дуулдаад орхибо. Тиихэдэнь Дуванча тэрэ гэһээр тиишэнь алхалба. Нохой хэрмэнэй мүртэ ороод хусажа байгаа. Барбагар ехэ модоной үзүүртэ һархагархан хэрмэн һэртын-һэртын доошоо харан һууна, нохойн һаб-һаб гэжэ байжа хусахые тэрэ гайхаһан хэбэртэй. Тиигэжэ байтараа һамарай борбоосгой унагаана. Ангууша Дуванча хэрмэн тээшэ удаахананаар шагаана, шагаажа-шагаажа буудажархихадань, хэрмэн унажа ерэнэ. «Хэрмые буудахадаа арһыень гэмтээнгүй абаха ёһотой»—гэжэ Дуванча ходо хэлэдэг. Энэ тон зүб. Хэрмэнэй нюдэн багта тудажа, хэрмэ алаһан ангуушан мэргэн буудагша гэжэ суурхадаг, тиимэ хэрмэнэй арһан нэгэдэхи сортоор сэгнэгдэдэг. Дуванча Басаулов мэргэн буудагша юм, тэрэнэй алаһан хэрмэд ходол нэгэдэхи сортоор сэгнэгдэдэг байна.

Үдэрэй тэн—үдэ болобо. Энэ үедэ ангуушанай бэһэдэ арба гаран хэрмэн шагтагалаатай. Үглөөнэй хүйтэндэ хэрмэн ехэнхидээ уурхай соогоо хэбтэдэг, дулааншаг болоходо гарадаг. Иимэһээ ангууша хадаа хэрмые уурхайһаань намнажа гаргаха ёһотой болодог. Энээниие хэн хэжэ шадахаб гэхэдэ, олон жэлдэ тайгада агнаһан мэргэжэл ехэтэй ангуушан шададаг юм. Эгээл иимэ дүршэл Дуванчада дүүрэн бии.

—Унтаридаа нара гаргадаг ангуушан—муу ангуушан. Үүр сайхые агнууридa угтадаг ангуушан һайн ангуушан гээшэ,—гэжэ эвенкнүүд хэлсэдэг.

Одо мүшэдэй үшөөл яларжа байхада, үүр сайхаяа һанаашалаашьегүй байхада Дуванча тайга соо, агнууриин зүргэдэ ороод гэшхэлжэ ябадаг. Басаулов 25 наһа хүрэжэ ядажа ябана, тиигэбэшье, энэ эрхим ангуушан тухай алдар суу бүхы Баунтада таранхай. Тэрэниие мэдэхэгүй хүн, илангаяа мэдэхэгүй ангуушан гэжэ байхагүй.

Басаулов Дуванчын биографи Советскэ засагай үедэ түрэһэн, хүмүүжүүлэгдэһэн тэрэнэй үетэн эвенкнүүдэй биографиһаа ямаршье илгаагүй.

Революциин урда тээ эвенкийскэ арад үлэсхэлэн хооһон, ядуу муу байдалда байһан юм. Энэ арад хосорон һалахын туйлда хүрөөд байгаа һэн. Медицинскэ аргаламжа гэжэ үгы байгаа. Эрдэм һургуулишье мэдэхэгүй һэн. Эвенкнүүдые ясачна түлбэри хооһоруулжа байһан юм. Ясак түлэдэг хүн хүн бэшэ, «хүдэлмэриин зэмсэг» гэжэ тоологдодог байгаа. 18 наһатайһаа 60 наһа хүрэтэрөө урдань ясак түлэхэ уялгатай һэн, тэд тиимэ үндэр наһа хүрэлгэ тон үсөөн байгаа. Олонхи эвенкнүүд залуугаар наһа барадаг һэн. Гадна, эвенкнүүдэй хүзүүн дээрэ нютагайнь баяд—шуленгэнүүд һуудаг байгаа. Үнэтэй ангай арһа хэды ехээр олобошье, эвенкнүүд тэрэнээ наймаашадта химдаар үгэдэг, «гал уһаар» андалдадаг байгаа.

Имагтал Советскэ засаг эвенкнүүдые хосоролһоо абарһан, тэдэндэ жаргалтай һайн ажабайдал асарһан байна.

Эвенкийскэ арадай урданай байдал тухай залуушуул имагтал наһажаал хүнүүдэй хөөрөөнһөө болон номһоо мэдэжэ абана. Мүнөө үедэ һургуулида һурадаггүй нэгэшье үхибүүн байхагүй. 7 наһатайһаа эвенкийскэ үхибүүн һургуулида ороно. Һурагшадай түрэлхид үхибүүдэйнгээ һураһанай түлөө нэгэшье сагаа гаргашалнагүй. Бүхы гаргашые гүрэн бэе дээрээ даажа абанхай. Эвенкийскэ үхибүүд ном, хубсаһа, эдихэ хоол миинтээр абана, интернадта байгаад һурана.

Иимэ жаргалта үе сагта Дуванча түрэһэн юм. Һургуулида һуража байхадаа, гэртээ амаралтаар ерэдэг, гэртэхиндээ ажал хүдэлмэридэнь туһалдаг һэн. Агнуури тэрэниие ехээр һонирхуулдаг байгаа. Дуванчын эсэгэ, үбгэ эсэгэ, элинсэг хулинсагууд, эрхим һайн ангуушад байгаа. Дуванча 14 наһа хүрөөдүй байхадаа агнажа эхилээ һэн. Агнууриингаа түрүүшын жэл тэрэ хадаа 600 гаран хэрмэ алаба. Иимэ олон хэрмэ заримдаа дүй дүршэл ехэтэй ангуушад аладаггүй байгаа. Дуванча ехэ элүүр бэетэй, эсэхэ сусахые мэдэдэггүй, ойлгохо гэһэн юумээ ойлгоогүйдөө һанаагаа амардаггүй хүн юм. Хада уула, уһа гол, гүбөө дабаа тон һайн мэдэдэг, энэнь агнахадань туһалдаг байна. Эрхим ангууша байхаһаа гадна, комсомолец Дуванча ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Тэрэ хадаа агнууриин бригадын бригадираар хүдэлмэрилнэ, эрхим ажалаараа колхоз дотороо хүндэтэй болонхой. Нютагаархиниинь Дуванчые сомоной Соведэй депутадаар һунгаа һэн. Аймагай ажалшад тэрэниие ажалшадай депутадуудай аймагай Соведтэ депутадаар һунгаһан байна...

Усой голой эрьеэр нэмжыһэн Дуванчын түрэл тосхондо эхин һургуули, клуб, библиотекэ, врачебнэ участок, магазин, пекарни, бани, радиоузел хүдэлмэрилнэ. Эвенкнүүдэй гэр бүридэ радио бии, айлнуудта оёдолой машина болон бусад хэрэгсэлнүүд бии юм. Утаа униарта дарагдаһан һандархай хара гэрнүүд бэшэ, харин сэбэр һаруул шэнэ гэр байранууд тосхониие гоёоно. Ангуушад газетэ, журнал олоор захижа уншана. Үдэшэлэн клуб нээгдэжэ, ажалшад кино, наада зүжэг харана, шатар даам, домино табина. Клуб соо ходо лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

Депутат Дуванча тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, шэнэ гэр байра бариха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан ба ябуулжашье байна.

Холын хойто Баунтын ажалшад нютагайнгаа эрхим ангуушан, эдэбхитэй комсомолец Дуванча Басауловые БМАССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадаар нэгэн һанаалаар дэбжүүлээ. Дуванчые нютагаархиниинь ехэ халуунаар амаршалаа.

«Ехэл, зүб, ехэл зүб! Манай Дуванча республикынгаа дээдэ органдо депутат боложо һунгагдаха гүйсэд эрхэтэй, өөрынгөө эрхим ажалаар энэ эрхэ манай суута ангуушан олоо»—гэһэн һанал тэндэхи һунгагша бүхэнэй сэдьхэл хангана.

Ф. Сорокин.

Атомна энергиин асуудалаар США-гэй Конгрессэй Нэгэдэмэл Комиссиин Подкомиссиин элидхэл

ВАШИНГТОН, февралиин 19. (ТАСС). Атомна энергиин асуудалаар США-гэй Конгрессэй Нэгэдэмэл Комиссиин түүхэй эдэй талаар Подкомиссиин түлөөлэгшэдэй хэдэ хэдэн оронуудта—Филиппинэдэ, Таиландда, Индидэ, Пакистанда, Австралида, Иранда, Турцида, Грецидэ, Испанида ба бусад гүрэнүүдтэ ябажа ерэһэнэй һүүлээр хэгдэһэн тобшолол тухай тус Подкомиссиин элидхэл һаяхан толилогдоо. »Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэлгые хүгжөөхэ» хэрэгтэ американска туһаламжа үзүүлхэ тушаа эдэ оронуудтай «хоёр талын хэлсээ» баталхые США-гэй правительствода Подкомиссиин гэшүүд һайшаан дурадхаһан байна.

Энэ элидхэлэй текстые Юнайтед Пресс агентство дамжуулаа. Советскэ Союзай ба Индиин харилсаануудта хамаатайгаар тус элидх[…] соо хэгдэһэн баталамжануудта а[…] харал хандуулхаар байна. «Дэлхэй[…] энэ районд о туһаламжа үзүүлхэ т[…] лаар Советскэ Союзай дурадха[…] үнэн сэдьхэлээр хэгдэһэн бэ[…] байһан тухай Индидэ ябах[…] даа маанадай дууланһан үг[…] нүүдые онсо ехэ һонирхоло[…] гэжэ бидэнэр тоолонобди. Атомн[…] энергиин аша туһые Индиин хүн ж[…] ной хэрэглэхын тулада ямар нэгэ[…] бодото туһа хүргэхые ба ямар нэгэ[…] үнэхөөрөө научна ба инженернэ з[…] дэм мэдэрэлые дамжуулан үгэх[…] Советскэ Союзай оройдоошье хүс[…] дэггүй байһан тухай яһала үндэһ[…] баримтатай мэдээнүүдые бидэн[…] мэдээсэһэн байна» гэжэ элидхэл[…] авторнууд бэшэнэ.

ТАСС-эй буруушаалга

Атомна энергиин талаар США-гэй Конгрессэй Нэгэдэмэл Комиссиин Подкомиссиин бүлэг гэшүүдэй Азиин ба Дүтын Востогой хэдэ хэдэн оронуудта ошожо ерэһэнэй һүүлээр тус Комиссиин тунхаглаһан элидхэл тухай мэдээсэлые Юнайтед Пресс гэжэ американска агентство Вашингтонһоо дамжуулаа. Атомна энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар Индидэ туһаламжа үзүүлхые гү, али ямар нэгэн научна ба техническэ мэдээ үгэхые Советскэ Союз хүсэнэгүй гэһэн хэбэртэйгээр энэ элидхэл соо хэлэгдэһэн байна.

Атомна энергиие амгалан ажал[…] хэрэглэхэ талаар туһаламжа үзүү[…] хэ тухай гүйлтатайгаар Инди[…] правительствын СССР-эй Прав[…] тельстводa хандаагүйнь ТАСС[…] мэдээжэ болоо. Тиимэһээ, ин[…] гүйлтада ямараар хандажа байһ[…] тухайгаа Советскэ Союз элиншэл[…] мэдүүлжэ шадахагүй байгаа бшуу.

Тиимэ болохолоороо, элидхэлэй авторнуудай дээрэ дурсагдаһан ба[…] таламжанууд тон бүдүүлиг харда[…] га гүрдэлгэ болоно.

Олондо ойлгосотой, удха түгэлдэр агитациин түлөө

(Улан-Удэ городой һунгуулиин 18-дахи участогай агитпунктые даагша нүхэр В. П. Языковтай хөөрэлдөөн)

Манай агитпункт Улан-Удэ городой һунгуулиин арбан наймадахи участогай дэргэдэ байдаг юм. Тэрэнэй центрынь уһан замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй клуб болоно.

Манай судно-заһабарилгын заводой партийна организаци, мүн тэрэшэлэн областной больницын, 3-дахи номерой ФЗО-гой һургуулиин, «Красный путь» гэжэ олзоборилгын артелиин партийна организацинууд үнгэрэгшэ һунгалтануудай үедэ 18-дахи һунгуулиин участогые хангажа байһан хадаа һунгуулиин кампаниие үнгэргэхэ тушаа ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Зүгөөр, үнгэрэгшэ һунгалтануудай дүй дүршэлдэ найдаад байха болоо һаа буруу болохо байгаа. Ажабайдал гээшэ улам урагшаа дабшажа, һунгуулиин кампани бүхэн нилээд ондоо оршон байдалда үнгэрдэг байһыень бидэ хараадаа абанабди.

Агитпунктда һунгагшадые олоор хабаадуулхын тулада тэрэ агитпунктын байрые һайнаар түхеэрхэ гэжэ тон түрүүн оролдоһон байгаабди. Лекцинүүдые, элидхэлнүүдые үнгэргэхын, кино харуулхын, уранһайханай самодеятельностиин зүжэг наада табихын тулада һайнаар түхеэрэгдэһэн зал бии юм. Мүн тэрэшэлэн уншалгын залшье түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ шухала хэрэгтэй шэнэ газетэ, журналнууд, фотовитринэнүүд, һунгалтанууд тушаа зохихо литературатай номойшье витринэ бии байна. Һунгагшадта туһа хүргэхын тулада агитпункт дээрэ дежурна агитатор болон библиотекэ ходо байдаг юм.

Манай һунгуулиин участогай агитколлективтэ партийна организацинуудһаа табигдаһан 85 агитатор хүдэлмэрилнэ.

Судно-заһабарилгын заводой партийна организаци хадаа партиин городской райкомой заабариин ёһоор һунгуулиин участок дээрэхи бүхы агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие залан ударидажа байха зэргэтэй юм.

Һунгуулиин участок дээрэ хүдэлхын тулада агитаторнуудые шэлэн олохо гээшэ айхабтар харюусалгатай хэрэг мүн. Тиимэһээ судно-заһабарилгын заводой, «Красный путь» гэжэ олзоборилгын артелиин, областной больницын партийна организацинууд хадаа һунгуулиин участок дээрэ хүдэлмэрилхын тулада өөһэдынгөө эгээн эрхим хүнүүдые табиһан байгаа.

Жэшээлхэдэ, судно-заһабарилгын заводой автогаражай механик нүхэр Строганов Водопроводно үйлсын юһэдэхи номерой гэртэ агитатораар томилогдоод байхадаа, һунгагшадай гэртэнь ходо ябадаг байна.

Мүнөө үедэ тэрэ хадаа КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин тогтоолнуудые һунгагшадта һайнаар ойлгуулжа үгэнэ. Тэрээндэ даалгагдажа үгтэһэн гэртэ байдаг һунгагшад агитпунктда болодог лекцинүүдые болон элидхэлнүүдые ошожо шагнадаг, һунгагшадай списогүүд соо өөһэдынгөө нэрэнүүдые тон түрүүшээр шалгажа үзэһэн байха юм. Областной больницын парторганизациһаа толилогдоһон агитатор нүхэр Захманова, «Красный путь» олзоборилгын артелиин парторганизациин агитаторнууд нүхэд Перевалов, Федорец болон бусад мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Би энэ агитпунктые даажа байһан халаа партиин горкомой гү, али райкомой хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин шухала асуудалнуудаар агитаторнуудай дунда инструктивна зүблөө хододоо эмхидхэдэг байнаб.

Жэшээнь, һаяхан СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудые һунгагшадта ойлгуулха тушаа агитаторнуудай семинар үнгэргэһэн байгаабди.

Һунгуулиин окружной комиссинуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Малюта, Усов, Шаныгин, Сосновский болон бусад агитационно хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр һунгагшадай дунда ходо ябажа т[…] дэнтэй хөөрэлдөө үнгэргэдэг, агитаторнуудай хүдэлмэридэ туһалдаг байна.

Манай участок дээрэ энэ жэлэй һунгалтануудта анха түрүүшынхээ хабаадалсаха залуу һунгагшад олон бии. Тэдэниие советскэ һунгуулиин системэтэй танилсуулхын зорилгоор бидэнэр залуу һунгагшадай суглаа үнгэргэһэн байнабди. Жэшээнь, февралиин эхеэр агитпунктын дэргэдэ «Советскэ засаг залуушуулда ю[…] үгөөб» гэһэн элидхэлтэйгээр залуу һунгагшадай вечер үнгэргэгдөө һэн. Тиимэ вечернүүд саашадаашье үнгэргэгдэхэ юм.

Агитпунктын бии болохоһоо хойшо бидэнэр хэдэн дахин лекцинүүд болон элидхэлнүүдые эмхидхэһэн байнабди. Жэшээнь, январиин 22-то ородой түрүүшын революциин табин жэлэй ой тухай лекци, январиин эсэстэ уласхоорондын байдал тухай ба февралиин эхеэр «Советскэ хүнэй моральна шэнжэ түхэл тухай» лекцинүүдые, мүн февралиин 15-да уласхоорондын байдал тухай лекциие, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин тогтоолнуудтай холбожо үнгэргэһэн байгаабди.

Мүнөө үедэ манайда БМАССР-эй Верховно Соведэй, Улан-Удын горсоведэй, Городской райсоведэй депутадуудта кандидадуудтай уулзалганууд эмхитэйгээр боложо байна. Тэндэ манай агитаторнууд этигэмжэтэ нюурнуудтай хамта депутадуудта кандидадуудай ажалай болон ниитэ-политическэ ажал-ябуулгатай бүхы һунгагшадые танилсуулна.

Агитпунктын хүдэлмэридэ хэд хэдэн ехэхэн дутагдалнууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зарим агитаторнууд мүнөө үедэ ажалшадай үзэ[…] нэ табигдаһан зорилгонуудтай холбоогүйгөөр агитационно хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдээ тэдэнэр һунгагшадай гэр гэртэнь ябажа, һунгалтын болохо үдэр тухай һануулаад лэ хүдэлмэрөө хи[…] даг зантай юм. Шалгалта хээд үзэхэдэ, зарим агитаторнууд манай ажалтанууд болон советскэ арадай урда табигдаһан зорилгонууд тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэхэдөө манайда бии байһан дутуунууд тухай сэхэ хэлэхэсээ мартажархиһан байна юм.

Партийна эхин организацинуудтай хамта бидэнэр эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхаха гэжэ оролдонобди. Тиигээд, агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие олон зондо ойлгосотой һонирхолтой болгохо зорилготойбди.

Һунгалтын удэрэй хундэлэлдэ республикын ажалшад ажалай шэнэ амжалтануудые туйлана

Хүндэтэ хэрэгэй эхин

Улан-Удын судно-заһабарилгын заводой коллектив партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые тон баяр баясхалантайгаар дэмжэн абаа. Судна заһабарилагшад срэхэ жэлэй навигациин үедэ хүдөө ажахын продуктнууд болон МТС-үүдтэ хэрэгтэй шэнгэн түлишэ, түрхихэ материал һаадгүйгөөр шэрэхын тулада заһабарилгын хүдэлмэрине саг болзор соонь, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргана.

Заводой коллектив партийна организацинигаа (секретаринь нүхэр В. П. Языков) үүсхэлээр шефтээ абаһан Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ хэрэгтэнь ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидэбэ. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэлдэ заводой коллективэй хүсөөр шефтэ абтаһан колхозой һүнэй-товарна фермэ дүүрэн механизацилагдаха юм. Хабарай тарилгын эхилтэр 250 квадратна метр талмайтай эртын овощь ургуулха теплицэ баригдаха, артелиин гэшүүдэй гэрнүүдтэ электрын гэрэл оруулагдаха байна. Гадна, судна заһабарилагшад колхозой ажахыда хэрэглэгдэхэ электролинии, электротүхеэрэлгэнүүдые тодхохо гэһэн уялгануудые абаба.

Мүнөө энэ коллектив абаһан уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилбэ. Теплицын котлованиие малтажа дүүргээд, тэрээндэ хэрэглэгдэхэ шулуу, хирпиисэ бэлэдхэжэ байна.

Заводой партийна организаци шефскэ колхоздоо культурна талаар ехэ туһа хүргэнэ. Заводой хүдэлмэрилэгшэд хэдэн зуугаад номуудые суглуулжа, колхозой библиотекэдэ тушааба. Һаяхан заводой уранһайханай самодеятельностиин коллектив колхоздо ошожо, зүжэг наада харуулһан байна. Мүн һунгалтын үдэр хүрэтэр үшөө нэгэ дахин ошохо зорилготой.

Ингэжэ судно-заһабарилгын заводой коллектив шефскэ колхоздоо бодото туһаламжа үзүүлнэ.

Д. Санжиев.

Аймагай центрын ажалшад колхоздо туһалба

Һаяхан Хориин аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд «Улаан Одон» колхоздо ошожо, барилгын модо бэлдэбэ. Воскресенидэ 11 хүн ойдо гаража, нэгэ үдэр хүдэлмэрилхэ зуураа, 200 гаран модо унагааһан байна.

Колхозой правлени воскресенигтэ хабаадагшадта баясхалан хүргөө.

Х. Рыгзенова.

Комсомолец Геннадий Королько 1954 ондо дунда һургуули дүүргээд, Улан-Удын судно-заһабарилгын заводой механическа цехтэ токарь ба фрезеровщигой мэргэжэлдэ һурана. Заводой эгээн эрхим фрезеровщигуудай нэгэн Д. И. Хохриков өөрынгөө мэргэжэлдэ Королькое һургана. Нүхэр Хохриков 1961 оной түсэбөөр ажалладаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Хохриков (баруун гарһаа) өөрынгөө һурагша Королькогой хүдэлмэри шалгажа байна.

А. Мантаевай фото.

Малайнгаа ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэбди

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые манай колхозой гэшүүд, малшад үнэн зүрхэнһөө һайшаана.

Би колхозой малажал дээрэ һаалишаар хүдэлмэрилжэ эхилһээр 20 гаран жэл болооб. Намда 10 үнеэн даалгагданхай. Тэдэнһээ жэл бүри 10 тугал абаад, тобир тарганаар түлжүүлдэгби. Даажа абаһан нютагай үүлтэрэй эдэ үнеэдэй тус бүриһөөнь үнгэрэгшэ жэлдэ мянган литр һү һаагааб. Нёдондо 31 га кукуруза тарижа, га бүриин 418 центнер ногоон тэжээл суглуулһан байнабди. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа, манай колхоз мүнөө жэлдэ кукуруза 500 гектарта тариха гэжэ түсэблөө.

Би мүнөө жэлдэ үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлжэ, харууһалжа, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 1200 литр һү һааха уялга абанхайб.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада бидэ малшад бүхы хүсэеэ элсүүлхэ байнабди.

Д. Цыденова, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Хонишон болохоёо колхоздо ошохомни

Республикын столицын комсомолецууд болон залуушуулай жэшээгээр, нүхэдтэеэ хамта колхоздо ошожо, малшан болохоор шиидэбэб. Колхозуудай нийтын ажахын гол һалбари болохо малажалда залуу кадрнуудай хэрэгтэй байһаниинь элитэ. Тиимэһээ колхозуудай нийтын малые улам олошоруулха, ашаг шэмэ үгэлгыень бүри ехээр дээшэлүүлхэ тухай хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ партиин табиһан зорилгые арад нийтын бэелүүлхэ хэрэгтэнь бидэнэр, комсомолецууд болон залуушуул туһалха ёһотойбди.

Маслопромой «Улаан Одон» колхозой дэргэдэхи сепараторна пунктые даагшаар хүдэлмэрилжэ байһанаа «...намайе колхозой малажалда хүдэлмэрилхые эльгээгты» гэжэ ВЛКСМ-эй айкомдо хандаа һэм. Минии эрилтые ВЛКСМ-эй Хориин айком хангажа, «Улаан Одон» колхозой хонишон болохо путёвко үгэһэн байна. Мүнөө энэ колхозой хонииной отарада хүдэлмэрилжэ байнаб.

Түрүүн малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ үзөөшьегүйб, теэд бэрхэшээлнүүдэй ушараашье һаа, бидэнэр тэрээнһээ сухариха ёһогүйбди. Дүй дүршэл ехэтэй малшад болохын түлөө колхозой малшадай хүдэлмэритэй танилсанабди. Залуу нүхэд, колхозуудай фермэнүүдтэ ажаллахаяа олоороо ерэгты.

Е. Рассадина.

Түрүүшүүлэй нэгэн

ПВЗ-гэй инструментальна цех. Хэдэн зэргэлээгээр табигдаһан станогуудта хүдэлмэрилжэ байһан олон хүнүүдэй хэниэншье «танай новаторнууд хэд бэ» гэжэ асуугаа һаа, олон хүнүүдэй тоодо комсомолец Владимир Синютиние заатагүй нэрлэхэ байха. Тэрэниие «уран гартай, ухаа һайнтай хүбүүн даа» гэжэ тэрээнтэй сугтаа ажалладаг наһатай хүнүүд хэлсэдэг юм.

Хэдэхэн жэлэй саада тээ Владимир заводто ерэжэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Дарья Сандаковагай хүтэлбэри доро фрезеровщигой мэргэжэлдэ һуралсажа эхилээ һэн. Тэрэ шуналтайгаар оролдожо, мэргэжэлээ һайнаар шудалһан байна. Мүнөө тэрэ цехынгээ эрхим хүнүүдэй нэгэн болонхой. Ойротожо байһан һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Владимир Синютин эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Январь һарада детальнуудые фрезеровалха даалгабаряа хоёр дахин дүүргээ.

Инструментальна цехтэ эдэ үдэрнүүдтэ мүрысөөн улам шангадана. Владимир Синютинэй станок дээрэһээ дамжуулгын вымпел абтанагүй. Түрүү һуури эзэлхын тулада гансахан ажалай үндэр бүтээсэ түйлаха бэшэ, харин эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхэ хэрэгтэй. Энэ эрилтые үнинэй мэдэхэ болоһон нүхэр Синютин гансал эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхэ зуураа, халаан бүхэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэ.

В. Михайлов.

Шэнэ фабрикада

Кяхта городто баригдажа һаяхан ашаглалгада ороһон оёдолой шэнэ фабрика түрүүшынгээ элдэб янзын хубсаһа оёжо, худалдаа наймаанай организацинуудта үгэжэ эхилэнхэй. Фабрикын коллектив һунгалтын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, январь һарынгаа түсэбые 101 процент дүүргэбэ.

Мүнөө фабрикын цехүүд февраль һараһаа эхилэн үйлэдбэриин шэнэ технологидо оробо. Шэнэ технологёор гурбан үдэр ажаллаад байхадань нэгэ бригадын халаанай бүтээсэ 5 процентээр дээшэлһэн ба продукциин шанар һайжарһан байба.

Мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхын тулада фабрикын дирекци 15 залуу оёдолшодые бригадна методтэ һургажа захалаа. Дүй дүршэл ехэтэй мастер Ольга Михайличенко ба эсхэгшэ нүхэр Климов гэгшэд залуу оёдолшодые 2—3 һарын турша соо һургажа гаргаха уялга абанхай.

Республикын Нютагай промышленностиин министерство тус фабрикада оёдолой 30 шэнэ машина һаяар эльгээхэнь. Тэдэ машинануудые тодхожо ябуулһанай ашаар фабрикын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн нилээд ехэ болохо байна.

Фабрикын коллектив мүнөө болохоёо байгаа һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, февралиин 26 болотор һарынгаа даалгабарине дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Е. Ширапов.

Табадахи табанжэлэй түрүүшүүл

Дүршэлтэй фрезеровщик

Зүүн баруун тээшээ һунаһан үргэн ехэ цех соо токарна, фрезерна станогууд зэргэлэн һубарина. Станок бүхэнэй дэргэдэ ажаллагшад тэрэниие тоһодоно, мушхана, эрьюулжэ туршана. Цехын баруун ханада «табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэе!» гэһэн уряа лозунг харагдана.

Петр Соловьев ажаллаха газартаа ерэмсээрээ станогоо хүдэлгэжэ үзэнэ. Тэрэнь ажалдаа бэлэн. Үсэгэлдэр үдэшэлэн ажалайнгаа һүүлээр станогоо дууһан сэбэрлээд, тоһодоод, отолуурнуудаа хурсадаад хариһан байгаа бшуу. Тиимэһээ ажалдаа ерэмсээрээ үдэшэлэн абаһан даалгабаряа дүүргэжэ эхилнэ. Үглөөгүүр станогоо эрьелдүүлжэ эхилбэл үдэрэй эдеэлэлгын болотор нэгэшье зогсоодоггүй: тоног зэмсэг, отолуурнууд, мүн мүлиин заһаха детальнууд хүсэд бэлэдхээтэй байдаг.

Энэ үдэр фрезеровщик Петр Соловьёвто детальнуудые мүлин заһаха даалгабари үгэһэн байба. Тэдээниие абамсаараа станогоо хүдэлгэжэ, ажалайнгаа үдэрые эхилнэ.

Соловьёвой ажаллажа байхые харахада орёо станогые эрхимээр шудалһан, ехэ дүршэлтэй хүн гэжэ ойлгомоор: шүрбэһэлиг шамбай гарынь станогой барюулнуудые хам барихай, нишэ тиишэнь шадамараар мушхана. Ялагар һайханаар мүлигдэһэн детальнууд саг ошохо тудам верстаг дээрэнь олошорно. Эдэ детальнуудые абажа үзэхэлэ һайн шанартайгаар, нарпнаар хэгдэһэн байна.

Үдэрэй эдеэлэлгын забһарлалгада Петр Соловьёв хэһэн детальнуудаа мастерта абаашажа тушааба.

—Хахад үдэр соо үдэрэйнгөө нормо дүүргэжэрхихэ баһал бэрхэл байнаш даа. Эрхимээр хэжэрхёош,—гэжэ байжа мастер үнэн зүрхэнһөө тэрэниие магтасагааба.

Петр Соловьев энэ цехтэ 15 жэлэй турша соо ажаллажа байна. Тиигэжэ ехэ дүршэлтэй, шадабаритай болоо.

Үнгэрһэн жэлдэ манай Эхэ оронойстолицын түрүү предприятинуудай коллективүүд табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаа һэн. Тэрэ үүсхэл оронойбүхы предприятинуудай коллективүүдээр, тэрэ тоодо Улан-Удын ПВЗ-гэй коллективээр һайшаан дэмжэгдээд, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл шэнэ хүсөөр дэлгэрээ бэлэй. Петр Соловьёв энэ үүсхэлые завод соогоо эгээн түрүүн дэмжэһэн байгаа. Тэрэ үдэрһөө хойшо ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө шэнэ хүсөөр ажаллана, бүхы оролдолгоёо гаргана.

Петр Соловьёв теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлхын тулада техническэ литература шудална. Үдэшэндөө заводой библиотекэһээ хэрэгтэй номоо абажа уншадаг. Оронэй түрүү заводуудай новаторнуудай бэшэһэн номууд, брошюранууд тэрээндэ ехэ туһа хүргөө.

—Харьковска тракторна заводой солото фрезеровщик Н. Лупандин өөрынгөө дүй дүршэл тухай һонирхолтой, һайшаалтай ном гаргаа. Тэрэ ном уншаһан фрезеровщигууд ехэ юумэ ойлгожо абана, — гэжэ Петр Соловьёв хөөрэнэ.

Нүхэр Соловьёв станогойнгоо отолуурнуудта ехэ анхарал табидаг юм. Юуб гэхэдэ, отолуурнуудай һайн, хурса байгаа хада детальнуудые мүлихэ, заһахадашье түргэн байдаг бшуу. Отолуурнуудаа станогһоо саг сагтань мулталжа хурсадхаагүй һаа, станогиньё, отолуурньё түргэн элэхэ, электроэнергинье ехэ гараха байна. Фрезерно станогой отолуурнуудые гамнаха гээшэ ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, тэдэ отолуурнууд үнэтэ түмэрөөр хэгдэдэг бшуу. Тиимэһээ тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэг болоно, ехэ хэмжээнэй мүнгэн зөөри алмагдана.

**

Нэгэтэ инструментальна цехын мастер Зурбанов Петрто хандан, ингэжэ хэлээ һэн:

—Энэ детальнуудые 3 час соо хэжэ дүүргэхэ хэрэгтэй, түргөөр хэгдэхэ захил.

Соловьёв тэрэ детальнуудыень абажа үзөөд, «ехэхэн лэ ажал байна даа» гэжэ бэрхэшээд гэһэн хэбэртэй байбашье:

—Теэд яахаб даа, хэжэ туршая,—гэбэ.

Эрид гурбан часай үнгэрһэн хойно Петр Соловьёв хэһэн детальнуудаа абаашажа мастерта харуулба.

—Хэжэ шадахал байха гэжэ һанаа һэм,—гээд мастер ехэ баярлаһан тэмдэгтэйгээр энеэбхилэн байжа, тэдэ детальнуудыень шалгана.

—Мүнөөдэр би эдэ детальнуудые түргэн аргаар хээб. Теэд үнөөшье түргэнөөр хэжэ болохошуу байна.

—Бэрхээр лэ хээ байнаш, һайн даа.

Халаанай дүүрэхэ багта Соловьёвой хажууда токарь Борис Поздеев ерээд:

— Зай, Петр, хэрэгшни хэр ябажа байнаб? — гэжэ асууба.

—Бараг һайн. Мүнөөдэр дүрбэн деталь хэбэб. Нормоёо хоёр дахин үлүүлбэ хаб,—гэжэ Петр хүхюунээр харюусаба.

—Манай цехын хүдэлмэришэн бүхэн энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхые эрмэлзэнэ. Тиигээд би болохоёо байгаа һунгалтын үдэр болотор кварталайнгаа түсэбые дүүргэхын түлөө мүрысэе гэжэ шамайе уряалнаб!

Петр Соловьёв нүхэрэйнгөө энэ уряае ехэ баяртайгаар дэмжээ һэн...

Мүнөө эдэ хоёр хоорондоо мүрысэхэ зуураа, цехынгээ коллективтэ ажалай жэшээ харуулна. Цехын хүдэлмэришэд һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада булта жагсанхай. Вахтын үдэр бүхэн шэнэ амжалта асарна, шэнэ үүсхэл түрүүлнэ.

М. Власьевский.

Бии байһан арга боломжоёо бараниень хэрэглэхэ

Баргажанай аймагай хүдөө ажахын гол һалбари малажал болоно. Эндэхи байгаалиин эрхэ байдал малажалые эрхилхэдэ ехэ таатай зохид. Элбэг уужам тала, тойроод элдэб янзын модотой ой тайга, таряанай, сабшалангай ба бэлшээриин газарые уһалхаар хадын олон горход бии. Эдэ бүгэдэ хадаа эбэртэ бодо мал, гахай, шубуу олоор үсхэбэрилхэ, мүн ангай ба зүгын ажахые үргэнөөр эрхилхэ арга олгоно. Тиихэдэ Хүнтэйн, Бороголой, Баянголой үндэр уужам талануудта хони үсхэбэрилхэдэ ямар зохистойб.

Байгаалиин эдэ баян арга боломжые хэрэглэн, аймагай зарим колхозууд малажалаа хүгжөөхэ талаар һүүлшын жэлнүүдтэ бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Жэшээнь, Карл Марксын, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд таряанай, сабшалангай ба бэлшээриин газарай 100 гектар бүхэндэ 20 гаран толгой эбэртэ бодо малтай болонхой. Эдэ колхозууд хони үсхэбэрилгэдөө һайн амжалта түйлаа. 1955 — 56 онуудай түсэбэй ёһоор Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хонидойнгоо тоо толгойе 10 мянга, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 15 мянга, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 27 мянга болгохо юм.

Гэхэтэй хамта, бүхы дээрээ аймаг соо малажал һулаар хүгжөөгдэнэ, малһаа ашаг шэмэ багаар абтана. 1954 ондо эбэртэ бодо малай тоо хороо.

Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, адуу мал бүдүүн тэжээлээр дутажа, үбэлэй үедэ олоороо гарзална. Мүн малай ашаг шэмэ бага байһан зандаа. 1954 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ оройдоо 24,8 центнер һүн, 13, 17 центнер мяхан абтаһан байна.

Малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тэжээлэй бата бэхи база шиидхэхы удхашанартай. Баргажанай аймагта малаа үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха арга боломжо бии. Теэд энэ шухалын шухала асуудал мүнөө болотор шиидхэгдэнэгүй.

Партиин ЦК-гэй январска Пленум малажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ зорилго табяа. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада малаа бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр хангаха шухала. Аймагай колхозууд адуу малаа үбһөөр хүсэд хангахаар сабшалангай газартай. Теэд жэлһээ жэлдэ сабшалангайнгаа минил 60—70 процентыень сабшажа, бага үбһэ абана. 1954 ондо аймагай колхозууд 7 мянган гектар сабшалангаа хуряангүй орхижо, багаарнь бодоходо 100 мянга шахуу центнер үбһэ дутуу абаһан байна. Ингэжэ сабшалангай газарые муугаар эдлэһэн дээрэһээ колхозно нийтын мал үбһэ тэжээлээр хүсэд хангагдангүй, жэл бүри бэрхэшээлтэй байдалда ороно. Баргажанай колхозууд сабшалангай газарые юундэ иимэ муугаар эдлэнэб гэхэдэ, үбһэ хуряалгын үедэ механизмуудые тон муугаар хэрэглэнэ, ехэнхи хүдэлмэреэ гараар хэжэ, сабшалангаа бултыень хуряажа хүшхүрэнэгүй.

Куйтунска МТС харьяата колхозуудайнгаа тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ аргатай, һүүлшын жэлнүүдтэ хүдөө ажахын олон машинануудаар—тракторна, самоходно косилкануудаар, үбһэ тармаха, һүрилхэ ба бусад агрегадуудаар хангагданхай. Гэбэшье, тэдэнь тон дутуугаар хэрэглэгдэнэ. 1954 ондо оройдоо 2 мянга гаран гектар сабшалан механизмын хүсөөр хуряагдаһан байна. «Большевик», Ворошиловай, XVIII партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ, Баргажанай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ машинно-тракторна станци ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй. Жэл бүри МТС ба колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ механизмуудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёодог, хоорондоо договорнуудые баталдаг. Теэд тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлдэггүй.

Баргажанай колхозууд үбһэ хуряалгада механизмуудые юундэ хэрэглэжэ шаданагүйб гэхэдэ, эндэ һүүлэй үедэ сабшалангай ехэнхи газар ехээр муудаа, тэдэниие һайжаруулхын тула өөдтэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тиимэһээ сабшалангай ехэ талмай намагжаһан, һэбхүүл, харганаада дарагдаһан байна. Үбһэ хуряалгын үедэ эндэ машина ябуулхын аргагүй болонхой. Харгы замай муу, гол горхонууд дээгүүр хүүргэнүүдэй үгы дээрэһээ зундаа самоходно, тракторна косилкануудые сабшалангай газарта абаашахань бэрхэтэй юм.

Колхозууд, машинно-тракторна станци нийтын малые үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха гээ һаа, эгээн түрүүн сабшалангай газарые һайжаруулха ёһотой. Куйтунска МТС-эй дэргэдэ сабшалангай мелиоративна отряд (начальнигынь Власов) хүдэлмэрилдэг. Колхозуудай сабшалан дээрэ энэ отрядай хүсэтэ техникээр һүүлшын жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри дүүргэгдэхэ байгаа. Гэбэшье, энэ отряд сабшалангай газарые һайжаруулха талаар юушье хэнэгүй. 1953—1954 онуудта намаг хатааха, сабшалангые һэбхүүл харганааһаа сэбэрлэхэ ба бусад хүдэлмэринүүд дүүргэгдээгүй.

Мүн колхозууд МТС-тэ найдаад, өөһэдөө юушье хэнэгүй. Уро-Читканска, Баргажанай сельсоведүүдэй, Уланай сомоной колхозуудай сабшалан дээгүүр олон гол горхонууд урдана. Эндэ олон хүүргэнүүд табигдаха ёһотой байгаа. Теэд нэгэшье колхоз харгы заһаха, хүүргын материал бэлдэхэ хүдэлмэри хэнэгүй.

Аймагай колхозууд сабшалангаа хүсэд эдлэжэ, нийтынгээ мал үбһэ тэжээлээр дүүрэн хангаха ёһотой. Тиихын тула сабшалангай газарые һайжаруулжа, үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ механизмуудые олоор хэрэглэхэ асуудал дары шиидхэхэ шухала.

Малай харууһа, эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ малажал эрхилэлгын культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай. Илангаяа үбэлэй сагта малые зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ шухала. Ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, хүнэй ажалые хүнгэдхэхэ асуудалда мүнөө айхабтар ехэ анхарал табигдана. Колхозууд үнеэ һааха, хониной нооһо хайшалха агрегадуудаар, тэжээл зөөхэ, буйлуулха, наг шэбхэ шэрэхэ, мал уһалха гэхэ мэтын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдана. Теэд Баргажанай колхозууд эдэ бүхы арга боломжонуудаа хэр зэргэ хэрэглэжэ байнаб гэхэдэ, фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд удаанаар механизацилагдана. Мүнөө аймаг соо хүсэд механизацилагдаһан нэгэшье фермэ үгы. Эндэ бүхы хонидойнь хахадһаа үлүүгэйнь нооһон электрын агрегадаар хайшалагдадаг, үбэлэй сагта бага зэргэ солоомо, хагдан механизмын хүсөөр буйлуулагдадаг юм. Эдээнһээ бэшэ хүдэлмэри механизмын хүсөөр хэгдэнэгүй.

Үбэлжэлгын үедэ малай эдихэ бүдүүн тэжээл буйлуулга хадаа фермэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриин нэгэн болоно. Теэд энэ хүдэлмэри механизацилагданагүй. Үбэлдөө тэжээл буйлуулхын тула Куйтунска МТС колхоз бүхэндэ нэгэ нэгэ трактор эльгээдэг байна. Тэдэнь ехэнхидээ эбдэржэ, хүдэлдэггүй. Жэшээнь, Ворошиловай, XVIII партсъездын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта тракторнуудай хүдэлөөгүй дээрэһээ тэжээл буйлуулга январиин һүүл болотор эмхидхэгдээгүй байгаа. Аймагай олонхи колхозууд солоомо, хагда гэхэ мэтын бүдүүн тэжээл гараараа хэршэжэ хүшхүрэнэгүй, тиимэһээ тэдэнээ буйлуулангүй малдаа эдюулнэ.

Фермэнүүдые электрификацилха, механизацилха арга боломжо аймагай колхозуудта бии. Гүрэнэй туһаламжаар аймаг дотор хэдэн гидростанцинууд баригдаа. Эндэ Баргажанай, Уринска ГЭС-үүд үнинэй хүдэлмэрилнэ. Республика соогоо хүсэ ехэтэй гидростанцинуудай нэгэн болохо Уланай ГЭС һаяхан ашаглалгада оробо. Мүн Куйтунска МТС-эй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ электростанцинууд хүдэлмэрилнэ. Эдэ ГЭС-үүдэй энерги аймаг дотор муугаар хэрэглэгдэнэ. Дулаанай сагта Уринска ГЭС «Большевик», Ворошиловай, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай центрнүүдые гэрэлтүүлээд, үбэлэй гурбан һара соо хүдэлдэггүй, уһаниинь хүрэшэдэг юм. Колхоз хоорондын Уланай ГЭС аймагай ажахыда ехэ удхашанартай. Энэ станци Ленинэй, Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ томо колхозуудые энергеэр хүсэд хангажа шадахаар юм. Теэд эдэ колхозуудта фермэнүүдые механизацилха, электрификацилха хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагданагүй. Тиихэдэ, олон агрегадууд, электротүхеэрэлтэнүүд (автоуһалуури, үнеэ һаадаг аппарат) ашаглагданагүй, эдэ колхозуудай амбаар соогуур жэбэржэ хэбтэнэ.

* * *

Баргажанда малажалай хүдэлмэрине механизацилха саг тулаа. Механизмуудые үргэнөөр хэрэглэнгүй, малажал эрхилэлгын культурые саашадань дээшэлүүлхын аргагүй. Партиин айком, аймгүйсэдком, МТС-эй ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудалые түргэнөөр шиидхэхэ ёһотой.

О. РАДНАЕВ,
манай корреспондент.

Асуудал ба харюу

—Ехэшэг болоходоо
Ерэхэш намдаа,
Һуулгахаб рульдаа —
Һургахаб эрдэмдээ,
Гээ хамнайт даа,
Һанана гүт даа?

—Зубынишье зүб даа,
Һананалби даа.

—Үрзанданай срээгүй
Хурайхай ерээ,
Ухаангүй ехээр
Гайхажа хэлээ:

«Харaһаар сэхэ,
Танихаар бэшэ,
Яагаа үндэр,
Яагаа хүдэр,
Дорюун, гаһар,
Сарюун, сэбэр
Болообши» гээ,
Толгойем эльбээ.
Һуулгыт даа
Одоол рульдаа,

Һургыт даа
Һайнаар эрдэмдээ.

—Арайл багашаг
байнаш даа,
Арбаад гаратай
Болыш даа.
Һуулгахаб рульдаа —
Хэлсээнгүй,
Һургахаб эрдэмдээ
Заатагүй.

И. ДЕНИСОВЭЙ фото-этюд.
Ш. НИМБУЕВАЙ шүлэг.

Худөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудаар

Номуудые олоор уншана

Бичурын аймагай Бодонгуудай худөөгэй библиотекэ эмхидхэгдэһээр оройдоол жэлһээ үлүү боложо байна. Энэ турша дотор тус библиотекэ ажалшадай ерэдэг эгээн дуратай газарынь болонхой. Библиотекэдэ мүнөө мянга холо гаран хэһэг номууд бии гэжэ тоологдоно. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын хахадта табан зуу гаран шэнэ номууд нэмэжэ абтаһан юм. Ородой болон хилын саанахи классигуудай зохёолнуудһаа гадна, советскэ уранзохёолшодой номууд энэ библиотекэдэ бии.

Бурят-Монголой уранзохёолшод Х. Намсараевай «Үүрэй толон», Ж. Тумуновай «Һойрһоо һэриһэн тала», Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо» болон бусад номуудые ажалшад ехээр һонирхон уншадаг. Зуу гаран колхознигууд болон механизаторнууд энэ библиотекын саг үргэлжын уншагшад болонхой.

Тэдэнэй зариманиинь олон номуудые уншанхай. Жэшээлхэдэ, Бага-Куналейн МТС-эй тракторист П. Коленко 4 һарын турша соо 10 холо гаран номуудые уншаба. Тэдэнэйнь тоодо А. Бубенновэй «Сагаан хуһан», Г. Николаевагай «Таряа хадалга», И. Эренбургын «Шуурган», Гончаровай суглуулагдамал зохёолнууд оролсоно. Колхозой хонишон Очирма Гончикова Г. Николаевагай «Таряа хадалга», Х. Намсараевай, Н. Балданогой зохёолнуудые библиотекэһээ абажа уншаһан байна.

Библиотекые даагша нүхэр Х. Васильева оролдосотой һайнаар ажаллана. Уншаһан номууд тухайдань уншагшадтайгаа тэрэ хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Мүн тэрэшэлэн уншагшадтаа һонирхолтой һайн номуудые оложо, һайшаан дурадхадаг байна. Тиихэдэ библиотекарь нүхэр Васильева хоёр нүүдэл библиотекэнүүдые—нэгыень һүнэй-товарна фермын малшадта, нүгөөдыень Амгаланта гэжэ тосхоной колхознигуудта эльгээһэн байха юм. Эдэ библиотекэнүүдынь тус тустаа 35—40 хэһэг номуудтай юм. Тэдэнь һарадаа хоёр дахин шэнэлэн һэлгүүлэгдэдэг байна.

М. Фалилеев.

Муугаар хүдэлмэрилдэг клубууд

Яруунын аймагай худөөгэй болон колхозой зарим клубууд ажалшадай улам ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангажа шаданагүй. Жэшээлхэдэ, Хэндын сомоной «Коминтерн» колхозой клуб түлишөөр дутамаг дээрэһээ заримдаа хаалтатай байдаг. Тэрэ клубай зарим сонхонуудайнь шэл эбдэрхэй байдаг. Иимэ хүйтэн клубта орожо, сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг хүхюунээр үнгэргэхын аргагүй. Тус клубые даагшаар һаяхан томилогдоһон нүхэр Дамдинжапов юушье хэхэеэ өөрөө хүсэд мэдэнэгүй. Энэ нүхэртэ аймагай культурын таһагай болон колхозой партийна организациин зүгһөө ямаршье туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй.

Мүн тэрэшэлэн Маленковой, Карл Марксын нэрэмжэтэ болон «Улаан-Туяа» колхозуудай дэргэдэхи худөөгэй клубуудые даагшанар культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине һулаар ябуулна.

Аймгүйсэдкомой культурын таһагай лекторскэ группада ба научна болон политическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын эндэхи отделенидэ олохон хүнүүд оролсодог юм. Теэд тэдэнэр ажалшадай дунда лекци болон элидхэлнүүдые үсөөнөөр уншана.

Партиин Яруунын айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг ажалшадай дунда ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине һайжаруулха талаар бодото хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Гушабалон.

Оролдосотой киномеханик

Советскэ Армиин зэргэдэ алба хэһэнэйнгээ һүүлээр нүхэр Дымбрылов Доржопалан Хэжэнгын аймагай культурын таһагта киномеханигаар хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Худөөгэй хүн зондо кино харуулжа, соёл культура, эрдэм гэгээрэл нэбтэрүүлхэ гэһэн хүндэтэй уялгаяа нүхэр Дымбрылов оролдосотой һайнаар бэелүүлжэ байна. Энэ нүхэр кварталайнгаа болон жэлэйнгээ түсэбые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын кварталда 80 сеанс харуулха байһан аад, 87 сеанс харуулһан байна. Гадна, нүхэр Дымбрылов киногой эхилхын урда тээ ород, бурят дуунуудай пластинкануудые наадажа, суглагшадые һонирхуулдаг. Мүн тэрэшэлэн энэ нүхэр аймагай центртэ дүтэ байһан Сталинай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудаар ябажа, кино харуулдаг байна.

—Манай киномеханик нүхэр Дымбрылов хэзээ ерэжэ, ямар шэнэ, гоё һайхан картина харуулхань ааб,— гэжэ колхознигууд хөөрэлдэдэг.

Г. Дашабылов.

Польско Арадай Республикын сеймын президиумэй ба Гүрэнэй советэй мэдүүлгэ

ВАРШАВА, февралиин 19. (ТАСС). СССР-эй Верховно Советэй Декларацитай дашарамдуулан Польско Арадай Республикын сеймын президиум ба Гүрэнэй совет мэдүүлгэ хэһэн байна. Тэрэ́эн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

СССР-эй Верховно Советэй Декларацине Польско Арадай Республикын сеймын президиум ба гүрэнэй совет ехээр һайшаана. Эб найрамдалые аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхэ хэрэгтэ элдэб оронуудай парламентнуудай харилсан ажаллаха тухай энэ деклараци соо дурадхал оруулагдаһан байна. СССР-эй Верховно Советэй үүсхэл бүхы арадуудай хүсэл эрмэлзэлгэдэ зохилдоно, мүн эб найрамдалай хэрэгтэ алба хэхэ байна гэжэ гүнзэгы ехээр этигэжэ байһан тухайгаа Польско Арадай Республикын сеймын президиум ба Гүрэнэй совет элиишэлэн мэдүүлнэ.

Бүхы дэлхэйн гүрэнүүдэй парламентнууд эб найрамдалай хуби заяанай түлөө ехэ харюусалгатай байна. Уласхоорондын договорнуудые баталалгын дулдыдаха байһан, тиимэ хуулинуудые парламентнуудай баталан абалга эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ, уласхоорондын событинуудай муугаар хүгжэлгэһөө уламжалан, эб найрамдалай хэрэгтэ тохёолдожо болохо байһан аюулые зайсуулгада туһалжа шадаха ба туһалха ёһотойшье байна.

Мүнөө Европодо ба дэлхэйн бусад хубинуудта сэрэгэй эзэрхэг түрэмхэй бүлэглэлнүүдэй байгуулагдажа ба һэргээгдэжэ байхада, угаа ехэ һандарал хохидолой аюулда хүн түрэлтэнине хүргэхэ атомна зэбсэг хэрэглэхэ түсэбүүдэй зохёогдожо байхада, яаралтайгаар зэбсэглэлгын бүри түргэдэжэ, эб найрамдалда дуратай Европын болон Азиин арадуудта добтолон орохо зорилгоор тэрэниие тойруулан сэрэгэй базануудай улам олоор байгуулагдажа байхада парламентнуудай харюусалга бүришье ехэ болоно.

Баруун Германида германска эзэрхэг түрэмхэй милитаризмын хүсэнүүдые һэргээлгын хойноһоо польско арад ехэ анхаралтайгаар ба һэрэмжэтэйгээр ажаглан хаража байна. Эдэ хүсэнүүд Польшодо эсэргүүгээр, мүн Европын зүүн ба баруун талын бусад арадуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн үһөөгөө абалгын ба булимтаралгын түсэбүүдээ мүнөөшье шоудаггүй байна.

Элдэб оронуудай парламентнуудай харилсан ажаллалга уласхоорондын тон шухала асуудалнуудые шиидхэлгые хүнгэдхэжэ шадаха гэбэл: энэ харилсан ажаллалга хадаа дайнай шэнэ гуламтануудые бии болгохо гэһэн политикые зогсоолгодо туһалжа шадаха, эзэрхэг түримхэй вермахтые һэргээхэ түсэбүүдые зайсуулжа шадаха, Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системэ байгуулха асуудал шиидхэлгые, тэрэшэлэн буу зэбсэг хороолгые ба хүн зониие олоор хюдаха зэбсэг хорилгые хүнгэдхэхэ байна. Элдэб оронуудай парламентнуудай хоорондоо харилсан ажаллалга арадуудай бэе бэеэ ойлголсон дүтэлхэ, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ, мүн экономическа ба культурна талаар уласхоорондын харилсан ажаллалга үргэдхэхэ хэрэгтэ шухала арга нүхэсэл боложо шадаха байна.

Эб найрамдалые хамгаалха тухай хуулиие конституциин ба польско арадай нэгэн һаналта дура зоригой ёһоор 1950 оной декабриин 29-дэ баталан абаһан Польска Арадай Республикын сейм хадаа эб найрамдалые болон Польшын, тэрэшэлэн бусад арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хубилашагүй хүсэл эрмэлзэлгэеэ өөрынгөө бүхы ажал-ябуулгада хүтэлбэри болгодог байна. Бэе бэеынгээ суверенитедые, тэгшэ эрхые ба бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлсэлгэдэ үндэһэлэн бүхы арадуудай хоорондохи хани ёһоной харилсан ажаллалгые бэхижүүлхые эрмэлзэн Польско Арадай Республикын сейм эб найрамдалай хэрэгтэ өөрынгөө нэмэриие саашадаашье оруулна гээшэ.

СССР-эй Верховно Советэй Декларацида харюу болгон Польско Арадай Республикын сейм хадаа бүхы янзын харилсан ажаллалгые бэелүүлхэ, тэрэшэлэн уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада, мүн бүхы оронуудай хоорондо амгалан ба хани ёһоной харилсаануудые хүгжөөлгэдэ туһалха зорилгоор бусад оронуудай парламентнуудтай байгуулагдаад байһан харилсан ажаллалгаяа үргэдхэхэ байна.

Францида правительственна кризис үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, февралиин 19. (ТАСС). Франциин Национальна суглаанай баталамжада өөрынгөө программые ба правительствын составые табиһан социалист Кристиан Пино урагшагүйдэбэ. Тэрэнэй программые ба правительствын составые һайшаажа 268 депутат (социалистнууд, «Арадай-революционно хүдэлөөн» гэжэ бүлэгэй гэшүүд, олонхи радикалнууд, «Эсэргүүсэлтын демократическа ба социалистическэ союзай» зарим гэшүүд) голосовалаа. Тиихэдэ, 312 депутат (коммунистнууд, «социальна республиканецууд», «Бэеэ даанхай республиканецууд», «Республиканска ба социальна ябуулгын» бүлэг, «Таряашадай бэеэ даанхай парти», «далайн саанахи территоринуудай бэеэ даанхайшууд» ба бусад) буруушаажа голосовалаа.

Голосованиин урда тээ үгэ хэлэлгын болоходо олонхи депутадууд кабинедэй составые, мүн Кристиан Пиногой дурадхаһан политическэ хараа шугамые буруушаан шүүмжэлһэн байна.

«Бэеэ даанхай республиканецуудай национальна центрын» түлөөлэгшэд Рейно ба Лежандр гэгшэд Пиногой социально-экономическа программые шүүмжэлхэ зуураа, энэ программаһаа уламжалан юумэнэй сэнгүүдэй хүндэрхэ аюул гаража болохо байна гэжэ онсо тэмдэглээ.

Депутат-коммунист Этьен Фажон дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Француска бүхы арадай буруушаажа байһан парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталуулха гэжэ Пиногой эрмэлзэжэ байһые тэрэ эрид шууд буруушаагаа.

Советскэ Союзтай хэлсээнүүдые «нэгэн доро» хэжэ болохо юм гэжэ Пиногой баталан хэлэдэг уршагта үгэнүүдэй үндэһэ баримтагүй байһые Фажон элиишэлэн харуулаа.

Франциин гадаадын политикын хараа шэглэлые хубилгангүйгөөр ямаршье социальна хүгжэлтэ туйлаха аргагүй гэжэ тэрэ саашань мэдүүлхэ зуураа, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай ба социальна хүгжэлтын политика ябуулха ямаршье правительствые француска коммунистическэ парти дэмжэхээр бэлэн байна гэжэ Фажон онсо тэмдэглээ.

Бусад хэдэн депутадуудай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, парижска хэлсээнүүдые буруушаажа голосовалһанай түлөө партиһаа һаяхан гаргагдаһан 17 депутадууд-социалистнуудай нэгэн Сибюэ трибунын дэргэдэ ерэнэ. Элдэб буруу ойлголгонуудай гарахагүйн тулада манай хараа бодолой хубилаагүй байһан тухай бидэнэр хэлэхые хүсэнэбди. Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха тухай ямаршье правительствын эрилтэ хээ һаань, Германиие зэбсэглэхэ тухай зүбшөөлөө үгэхэһөө бидэнэр арсаха байнабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Ямаршье партида ойро бэшэ байдаг бүлэг депутадуудай зүгһөө үгэ хэлэхэдээ, Андрэ Дени иигэжэ мэдүүлээ. Манай бүлэг Пиногой правительствын түлөө голосовалхагүй. Юуб гэхэдэ, буруу һүрэһэн «Европейскэ хамгаалгын нэгэдэлые» һэргээлгэдэ туһалхые хүсэнэгүйбди.

Һүниин заседани дээрэ Пино үгэ хэлэжэ, депутадуудай асуудалнуудта ба мэдүүлгэнүүдтэ харюусаа. Багахан забһарлалгын болоһоной һүүлээр голосовани тушаа парламентска бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд тобшо үгэнүүдые хэлээ. Удаань Национальна суглаан дээрэ голосовани эхилээ.

Голосуудые тоололгын дүүрэн сасуу, шотагай сагаар үглөөнэй гурбан часта Кристиан Пино президент Рене Котидо орожо, өөрынгөө байгуулһан правительствые Национальна суглаанда һайшаалгаха гэһэн һэдэлгынгээ буруу һүрэһэн тухай тэрээндэ мэдээсээ.

Рене Коти хадаа тэрэ дороо, парламентын хоёр палатын түлөөлэгшэдтэй ба парламентска хэдэ хэдэн бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, зүбшэл хэжэ эхилһэн байна.

Эб найрамдал хамгаалха зорилгоор Токиодо митинг болобо

ШАНХАЙ, февралиин 19. (ТАСС). Япониһоо абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, эб найрамдалые хамгаалха зорилгоор олон зоной хабаадалгатай митинг мүнөөдэр Токиодо болоо. Энэ митингые Японии профсоюзуудай генеральна совет ба конституциие хамгаалха национальна ассоциаци эмхидхэһэн байна.

Профсоюзуудай, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, культурын ажал-ябуулагшад митинг дээрэ байлсаа. 15 мянган шахуу хүн митингдэ хабаадаһан байна.

Конькигаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн

Конькигаар гүйлгын түүхэдэхи тон томо событи—дэлхэйн бэрхэ конькишадай мүрысөөн Москвада болоо.

Мүнөөнэй чемпионат тоогоороо 49-дэхи чемпионат болоно. «Конькигаар урилдалгаар 1955 ондо дэлхэйн чемпион хэн болохоб» гэһэн асуудал манай ороной ба хилын саанахи спортдо дуралагшадые ехээр һонирхуулна.

Арбан дүрбэн ороной конькишадай спортивна мүрысөөн февралиин 19-дэ эхилээ. Австралиин, Азиин, Америкын ба Европын дүшэн дүрбэн спортсменүүд—конькигаар гүйлгын спортын эгээл бэрхэшүүл Москвада ерэһэн байна.

Мүнөө жэлдэ түрүү һуури эзэлэлгэдэ нилээд олон оронуудай спортсменүүд хабаадалсаба.

Швециин командын составта 1955 ондо Европын чемпион болоһон Сигвард Эрикссон бии. Норвежскэ эрхим конькишадай тоодо дэлхэйн ба Европын чемпион гурбадахяа болоһон, олимпийскэ наадануудай гурбан алтан медаль абаһан Ялмар Андерсен оролсоно. Голландиин командада 1953 ондо Европын чемпион болоһон Корнелис Брукман оролсоно. Американска спортсменүүдэй дунда 500 метртэ урилдалгаар олимпийскэ чемпион Кэннет Генри бии.

Советскэ Союзай команда конькигаар түргэнөөр гүйлгын бэрхэ мастернуудһаа бүридэнэ. Тэдэнэй тоодо дэлхэйн чемпионадта илажа гараһан Олег Гончаренко (Москва), Борис Шилков (Ленинград), москвичууд Евгений Гришин, Юрий Кислов, Роберт Меркулов, тэрэшэлэн Владимирска спортсмен Дмитрий Сакуненко оролсоно.

Чемпионадай баярай нээлтэ 16 час 30 минутада зарлагдаһан байгаа. Гэбэшье, энэ сагһаа бүри урид «Динамо» гэжэ центральна стадион руу машинанууд олоороо ошожо эхилээ. Метрогоор, троллейбусуудаар, автобусуудаар хэдэн олон харагшад стадион тээшэ ошоһон байна.

Мүрысөөндэ хабаадаһан оронуудай түрэнэй тугуудаар стадион гоёон шэмэглэгдэһэн байгаа.

Дипломатическа корпусой түлөөлэгшэд, конькигаар гүйлдэгшэдэй уласхоорондын союзай (ИСУ) хүтэлбэрилэгшэд—ИСУ-гэй президент г-н Джеймс Кох (Швейцари), вице-президент г-н Свен Лофтман (Швеци), генеральна секретарь г-н Георг Гезлер (Швейцари), конькигаар гүйлдэгшэдэй национальна федерацинуудай түлөөлэгшэд эндэ байлсаа.

Хэблэлэй ложонуудта советскэ ба хариин оронуудай бүлэг олон журналистнууд һуугаа. Мүрысөөнэй боложо байха үедэ мэдээсэлнүүдые дамжуулхын тулада элдэб оронуудай радио шэнжэлэгшэд тусхай будканууд соо һууһан байна.

Хүгжэм зэдэлнэ. Нэрьемэ альга ташалтаар угтагдан спортсменүүд мүльһэн дээрэ гаража ерэнэ. Мүрысөөндэ хабаадагшадай парадые Австралиин түлөөлэгшэ эхилнэ. Тэрэнэй һүүлээр Австриин, Великобританиин, Венгриин, Голландиин, Баруун Германиин, Норвегиин, США-гэй, Финляндиин, Чехословакиин, Швейцариин, Швециин ба Японии конькишад парадта гаралсана. Удаань Советскэ Союзай конькигаар түргэнөөр урилдагшад гарана. Мүльһэн харгы дээгүүр тойрон ябаһанайнгаа һүүлээр спортсменүүд хойто талын трибунын үмэнэ ерэжэ жагсанад.

СССР-эй конькигаар ябалгын спортын секциин түрүүлэгшэ Г. Т. Михальчук чемпионадта хабаадагшадые амаршалаа. Айлшадые халуунаар амаршалха зуураа, болохоёо байһан спортивна мүрысөөн конькигаар гүйлгын спортын саашанхи хүгжэлтэдэ ба элдэб оронуудай спортсменүүдэй хоорондохи ха[...] ёһоной холбоо барисаае бэхижүү[...] гэдэ туһалха байна. Эдэ холбоо [...] рисаагаа үргэдхэхэдөө бүхы дэлхэй[...] арадуудай хоорондохи хани бар[...] саа, харилсан ажаллалгые бол[...] үгэсэ ойлголсолгые бэхижүүлхэ х[...] рэгтэ спортсменүүд өөһэдынгөө [...] мэрине оруулна гээшэ гэжэ тэрэ [...] лээ. Үндэр дээдэ үрэ дүн харуул[...] тулада мүрысөөндэ хабаадагша[...] ехээр оролдохо бэзэ гэжэ этигэж[...] байһан тухайгаа конькигаар гүй[...] дэгшэдэй уласхоорондын союза[...] (ИСУ) президент г-н Джеймс К[...] элиишэлэн мэдүүлээ.

Мүрысөөн эхилһэн дээрэ соносхо[...] доно. Советскэ Союзай Гүрэнэй Ги[...] нын аялга зэдэлнэ.

Багахан забһарлалга боло[...] Мүльһэн талмайн тэг дундуур, ко[...] кишад гүйлдэжэ бэеэ зэһэнэ. Мү[...] һэн талмай гэрэл шэнгеэр туяата[...]

Түрүүшын хоёр спортсменүүд[...] урилдаа эхилхыень диктор дууда[...] Жерби бариһанай ёһоор, 1954 он[...] дэлхэйн чемпион болоһон СССР-[...] спортын габьяата мастер Бор[...] Шилков мүрысөө эхилхэ эрхэ ол[...] һон байна. Тэрээнтэй хамта японск[...] конькишан Такэдзи Асадзака гүй[...] дөө.

Спортсменүүд Борис Шилков Т[...] кэдзи Асадзака (Япони) урилдаха[...] зэһээд байна. Буу һүрэхэдэнь ур[...] даан эхилнэ. Шилков нүгөөдэеэ [...] лээд урьтан гүйгөө.

Урилдаанай дүүрэхэдэ Шилк[...] 42,9 секунда соо гүйбэ гэжэ ради[...] гоор дамжуулагдана. Энэ хадаа [...] гэшье спортсменэй урда тээнь түйл[...] жа шадаагүй үрэ дүн болоно.

Швециин бэрхэ спортсмен Бен[...] Мальметен Франц Оффенбергерт[...] (Австри) урилдахадаа 500 метр[...] 43,2 секунда соо гүйгөө. США-г[...] конькишан Дональд Мак-Дермот[...] мүн лэ иимэ үрэ дүн харуулаа. Э[...] хадаа сагай уларилай муу байбаш[...] тон ехэ үрэ дүн мүн болоно.

Удаань финскэ спортсмен Тойв[...] Салонен великобританска түлөөлэ[...] шэ Джон Кронней хоёр урилдааг[...] Урилдаанда Салонен түрүүлээ. Энэ[...] шье гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэд[...] финскэ конькишан 1953 ондо 50[...] метртэ урилдахадаа дэлхэйн түр[...] һуури эзэлһэн байгаа.

Салонен түрүүлжэ ерээ. Тэрэ ха[...] даа 42,6 секунда соо гүйһэн байна[...] Энэнь финскэ спортсменэй түйлаһа[...] эрхим амжалта болоно.

Европын түрүү һуури эзэлхын т[...] лөө Шведскэ Фалунь городто һаяха[...] болоһон мүрысөөндэ 500 метр[...] урилдалгаар илажа гараһан советск[...] спортсмен Евгений Гришин бирагү[...] гөөр гүйгөө. Тэрэ хадаа үсэгэлдэр[...] мүрысөөндэ 500 метртэ 43,3 секун[...] соо гүйһэн байна.

Мүрысөөнэй дүүрэхын урда тэ[...] хэнэ Юрий Кислов (СССР) Джо[...] Уэркет (США) урилдаагаа. Эн[...] урилдаанда советскэ залуу спорт[...] смен илажа гараа.

500 метртэ урилдалгаар шанга[...] һууринуудые эзэлһэн спортсменүү[...] мүльһэн нолиин тэг дунда дуудуула[...] гарана. Дүрбэн хүн: урилдаанда ила[...] һан Тойво Салонен (Финлянди[...] хоёрдохи һуури эзэлһэн Борис Ши[...] ков (СССР), гурбадахи ба дүрбэдэх[...] һууринуудые хубааһан швед Бен[...] Мальметен, США-гэй түлөөлэгш[...] Дональд Мак-Дермотт хүндэлэл[...] табсан дээрэ жагсанад. Эдэ орону[...] дай тугууд үргэгдэнэ. Финлянди[...] гүрэнэй Гимн наадагдана. Эд[...] спортсменүүд шанда хүртэгшэд[...] ургамал баглаа сэсэгүүдые барюу[...] на. СССР-эй конькигаар ябалгы[...] спортын секциин бии болгоһон м[...] дальнуудые мүрысөөнэй главна суд[...] М. И. Семенов конькишадта барюул[...] на. Тойво Салонен алтан медаль, Бо[...] рис Шилков мүнгэн медаль, Бенг[...] Мальметен ба Дональд Мак-Дермот[...] бронзо медальнуудые абаһан байна.

Харагшадай нэрьемэ альга ташал[...] гаар ба һайшаалаар угтагдан Тойв[...] Салонен хүндэлэлэй ёһоор хүрээл[...] халтирна.

Шатарай Бүхэсоюзна чемпионат

Февралиин 18-да табадахи тур болоо.

Ботвинник Геллер хоёрой наадалтые хаража хүнүүд ехээр һонирхобо. Гроссмейстер Геллер нүгөөдэеэ шүүгээ. Дэлхэйн чемпион иигэжэ турнирта түрүүшынхеэ шүүгдэбэ.

Гроссмейстер Котов—Каниие шүүгээ. Иливицкий—Корчной, Авербах—Щербаков, Флор—Лисицый гэгшэд тэнсээ.

Тайманов—Борисенко, Смыслов—Микенас, Симагин—Антошин, Фурман—Керес, Спасский—Петросян гэгшэдэй парти хойшолуулагдаа.

Абажа болохо 5 очкоһоо 4,5 очкотой болоһон гроссмейстер Геллер табадахи турай һүүлээр түрүүлжэ ябана.

Редакторай орлогш[...]
О. Г. ГОМБОЕВА

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРТА

«ЭРДЭМ» кинотеатрта—**Детский киносборник** (10 ч. 30 м., ба 12 ч. 30 м.). Хилын саанахи фильм (14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00385. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 739.